

LIBELLE- COCKTAIL

Als tegenhanger van het overbekende: „Geen profeet, die in zijn eigen land geëerd wordt” zou misschien kunnen dienen: „Slechts buitenlandsche oogen, die ons eigen bezit naar waarde doen schatten”. Suggestieve affiches, die nu al wekenlang probeeren om ons wakker te schudden voor twee tentoonstellingen van méér dan nationale betekenis en nog steeds het beruchte goede voornemen, dat nooit tot realiteit wordt. Parlementariërs uit de heele wereld die voor een week in Den Haag neergestreken zijn om te werken aan de algemeene verbroedering. Natuurlijk veel zware zittingen te verduwen kregen, maar daarnaast misschien nóg vruchtbaarder werk verricht hebben gedurende de vele uitstapjes en ontvangsten, waaraan ze als één groote gemoedelijke familie deelnamen. Eenparig het mooie Holland — wat hield het weer zich schijnheilig goed deze laatste week van Augustus — en vooral ook zijn gastvrijheid prijzend. Soms dermate onder den indruk van deze laatste eigenschap gerakend, dat ze niet te overtuigen waren van de treurige waarheid, dat ook bij ons de crisis zware wonden geslagen heeft. Bezoek aan Amsterdam met als verlengstukje Volendam, Alkmaar en Bergen aan Zee. Eenigszins overladen program, dat het souper tot elf uur verschoof, dat echter mooi stukje Holland onder oogen van invloedrijk internationaal gezelschap bracht. In Amsterdam-Zuid in onzen wagen opvallend weinig belangstelling voor dit toch algemeen geroemd stadskwartier. Geheel in tegenstelling met wat men gewend is van rondtoerende congressisten. Geringe interesse in mijn car, die achteraf echter in geenerlei verband blijkt te staan met de samenstelling van het gezelschap. Terloopsche vraag aan clubje wachtende chauffeurs, die aan het licht brengt, dat er in verschillende andere wagens wel degelijk belangstelling voor onze architectuur bestaat, men zich zelfs met ingewikkelde rekensommetjes vermoeit om te bepalen hoeveel huur dergelijke woningen in het eigen land zouden doen. „Die dame van den studentenlichtingendienst vertelt ook zoo vlot in allerlei talen, dat ze wél móeten

luisteren of ze willen of niet....” Dat jongmensch, dat wij in het stadion toegevoegd kregen, dus óók lid van dat veelgeroemde corps? Maar dan toch een bijzonder treurig lid, dat wél heel gewichtig met lange lijst namen en bijzonderheden op het voorbankje prijkt en soms ook onderhoudend praatje met zijn naaste burens aanknoopt, doch er niet aan denkt om de gebruikelijke gidsdiensten te bewijzen. Door zijn aanwezigheid bovendien zelfs oorzaak wordt, dat enkele Hollanders, die uit den aard van hun positie nogal eens met dergelijke excursies op stap gaan en het klappen van de zweep dus kennen, zich nu niet als gids kunnen opwerpen. Egyptenaren in onzen bus, die het echter wel prettig blijken te vinden, dat ze zich niet hoeven te vermoeien met allerlei bijzonderheden over een stad, die ze tóch nooit meer zullen terugzien. Die het maar steeds over onze tulpen hebben, daarmee bewijzend, dat onze bloemenvelden ook in het land der sfinxen populair zijn. Evenals ons prinselijk paar, vooral nu ze zelf in spanning verkeerden omtrent de geboorte van hun zoo vurig begeerden troonopvolger! Daarentegen tijdens de lunch in de Apollohal genoegzaam gelegenheid om in solidariteitsgevoel met andere vrouwen te glore! Algemeene lof over twee meisjesstudenten, die er door haar veeltaligheid in geslaagd waren de passagiers van háár bus de stad „bewust” te doen zien!

Volendam! Er gaan maar steeds weer stemmen op om dit folkloristisch paradijsje niet zoozeer op den voorgrond te plaatsen bij propaganda in het buitenland. Elk nieuw bezoek met buitenlanders echter leerzame les om onze zeldzame kleederdrachten in eere te houden. Dat de menschen nu eenmaal grove prikkels zoeken en over 't algemeen niet hard loopen voor zwaarmoedig droomend polderlandschap, liefelijk blonde duinen, in avondrood vlammeende heide of zilverig schimmerend beekje is een waarheid, waarmee rekening gehouden moet worden. Excursie naar Volendam met gezelschap, dat de wereld helpt regeeren! Kinderlijk plezier in de frissche meiskes met haar witte hulletjes en de breede snoeren roode kralen. Nog veel meer pret echter

in het koopen van allerlei prullerige souvenirs als pijp in den vorm van een klompje, molentjes, hoogerberenmutsen en kleurige haardoekjes. En juist als je dat gedoe toch wel wat érg kinderlijk gaat vinden, moet je opeens denken aan de tientallen dozen met allerlei prullaria van vreemden bodem, die je eigen zolder tot pakhuis maken.

Als uitgangspunt voor dit weekpraatje de stelling, dat vreemde oogen ons vaak ontvankelijk moeten maken voor de schoonheid van de eigen omgeving. Als doel het belichten van twee uitzonderlijk belangrijke tentoonstellingen. Omweg, die ons op het onderwerp „vreemdelingenverkeer” gebracht heeft, dien we nu echter via de in avondlicht wonderlijk mooie polderlandschappen van Noord-Holland en de in vlammen gezette lucht boven de Noordzee willen verlaten om weer op ons uitgangspunt terug te komen. Meer dan gewone interesse, die er in het buitenland blijkt te bestaan voor de expositie in het Stedelijk Museum te Amsterdam en Boymans te Rotterdam. Directeur Hannema, die vol trots stapels knipsels toont uit de voornaamste buitenlandsche bladen, en daarbij vertelt, hoe er geregeld excursies uit Engeland en Duitsland komen met uitsluitend doel om zijn tentoonstelling te bezoeken. Rotterdam, dat op de proppen komt met meer dan tweehonderd werken uit particulier bezit, die gedurende de regering van Hare Majesteit aangekocht zijn. Daarbij als bijzondere attractie een tot nog toe onbekende Vermeer, de nu reeds wereldberoemde „Emmausgangers”, waarop het museum door gelukkig toeval beslag wist te leggen en een nog onbekende Rembrandt. Werken uit particulier bezit dus over het algemeen tóch schilderijen, die zelden of nooit tentoongesteld worden. Tentoonstelling die menschen van heinde en verre lokt en die door evenveel vreemdelingen als landgenooten bezocht werd. Wat overigens niet bepaald pleit voor de interesse in eigen boezem! Twee tentoonstellingen die me beide in contact brengen met het nog lang niet voldoende bekende instituut der „deskundige rondleidingen”. Geringe geldelijke bijdrage, die je in staat stelt om met volle handen te putten uit den schat aan kennis, die een ander zich moeizaam vergaard heeft. Een beter begripen, dat gevolgd zal worden door beter waardeeren der verschillende kunstuitingen. Onder deskundige leiding de groote Fransche meesters te Amsterdam. Unieke verzameling, waarvoor Directeur Röell half Europa afgereisd heeft, die daarnaast schatten aan verzendingskosten en nog véél grooter bedrag aan verzekering kost. Bij de opening slechts gevoelig voor oppervlakkige, gemakkelijk aanspre-

kende schoonheid van kleur en lijn, was het nu mijn kundige leidster, die mij den ontwikkelingsgang van classicisme naar zijn tegenhanger, het romantisme, duidelijk maakt, die mij aan de hand van voorbeelden toont, hoe logischerwijs die romantiek, die vooral greep naar kleur en exotische onderwerpen, weer gevolgd moest worden door het koele realisme, waarbij de persoonlijke stemmingen van den schilder volkomen op den achtergrond gedrongen worden en die mij ten slotte nader tot het impressionisme wist te brengen, doordat ze me leerde het vanuit den juisten hoek te bezien. Rondleidingen, die je vertrouwd maken met den kunstenaar en zijn

kunst om Italiaansch goud-fond te onderscheiden van werken uit willekeurige andere landen. Niet alleen het geponste in het goud maar meer nog de roode schemering onder de gebarsten gouden laag en de gouden gloed onder de eigenlijke schildering, die wijzen op Italiaansche herkomst.

Het middeleeuwsche gebruik om bij landschappen den voorgrond bruin te maken en niet groen! Volkomen begrijpelijk, als men in het oog houdt dat het gras, waarop men staat, altijd iets minder groen lijkt dan het in werkelijkheid is door de aarde, die er doorheen schijnt. De steeds weerkerende blauwe achtergrond, omdat in onze Nederlandsche contreien alles aan den horizon vervaagt door de vele dampen. Het raadsel der middeleeuwsche stillevens met bloemen, die nooit in denzelfden tijd bloeien! Lelietjes, rozen, anjers en tulpen, die elk afzonderlijk geschetst werden en pas veel later tot één compositie verwerkt. Krabbels van land-

schappen met overmatig veel kleur-aanduidingen! Gevolg van het feit, dat men pas in den tijd van Ruijsdaal buiten in de vrije natuur ging schilderen. Corot, die als eerste met de schilderkist naar buiten trok!

Botticelli's, die ik van nu af aan misschien zal herkennen, omdat mij in Rotterdam verteld werd, hoe al zijn vrouwenkopjes dezelfde ietwat scheeve houding aannemen. De beroemde Emmausgangers, het schilderij, dat misschien wel een waarde van anderhalf miljoen vertegenwoordigt, dat zoo geheel valt buiten het kader van Vermeer's tijd, toen het Calvinisme elke religieuze tendenz verbood. Dat daarom ook als kunstuiting geheel alleen staat, omdat er geen traditie was om op voort te bouwen. Onaards stralende Christusfiguur, die dusdanigen invloed op de bezoekers blijkt uit te oefenen, dat er van vele kanten op aangedrongen werd om tapijten neer te leggen, opdat geen hinderlijk geklots devote aandacht zou verscheuren.

Twee uiterst belangrijke tentoonstellingen, die nog tot in October duren, die bovendien voor ons betreuenswaardig groote leger van werklozen tegen uiterst geringe vergoeding toegankelijk zijn. Amsterdam, waar op Maandag om 5 en Vrijdag om 11 uur rondgangen gehouden worden en Rotterdam, waar men zich Dinsdags en Donderdags om half vijf kan laten rondleiden. Twee unieke gelegenheden om zich wat verder op kunsthistorisch gebied, het stiefkind van de meeste schoolopleidingen, te ontwikkelen. Belangrijker echter nog het feit, dat het ons meer geschikt maakt tot een werkelijk genieten van ware kunst. *Caty Verbeek.*

Dit portret van Ingres toont ons, hoe het thans zoo moderne schouder-décolleté ook ongeveer 1840 en vogue was. Opvallend echter het verschil in schouderlijn van toen en nu.

De beroemde Emmausgangers van Vermeer, het doek dat vreemdelingen van heinde en verre naar Museum Boymans doet stroomen.

bedoelingen. De puzzle, hoe Marat er toe kwam om in bad te werken, om er zelfs bezoek te ontvangen! Volkomen logisch de oplossing, dat een verschrikkelijke huidziekte hem dermate plaagde, dat hij nog slechts in het koele water rust kon vinden. De aan waanzin grenzende levenshonger van een Toulouse Lautrec? Jongeling uit oud adellijk geslacht, die reeds vroeg door beenbreuk tot invalide werd, nooit uitgroeide tot normaal geproportioneerd mensch. Het door Gauguin geschilderde portret van Vincent van Gogh, dat haast aan een zelfportret doet denken? Tijdelijke samenwerking en wederzijdsche invloed van beide kunstenaars te Arles, die ontijdig moest eindigen door verstandsverbijstering van onzen grooten Hollander, die zijn kunstbroeder zelfs met een scheermes te lijf ging, zich daarna zelf een oor afsneed.

In Rotterdam in de zaal der Italianen eerste beginselen van de